

ORMANLAR VE YEŞİL ALANLAR DEPREM MAĞDURLARINA SAHİP ÇIKMA BAHANESİ
İLE DARALTIYLAZ!
BİR FELAKETİN YARALARI SARILIRKEN BİR BAŞKA FELAKETE ZEMİN
HAZIRLANAMAZ!

Ege Denizi Seferihisar açıklarında 30.10.2020 tarihinde meydana gelen depremde maalesef onlarca vatandaşımız hayatını kaybetmiş, binlerce vatandaşımız da evsiz kalmıştır. Acımız büyük... Ancak İzmir'e yakışan bir dayanışma ve yardımlaşma örneği gösteren İzmirli yerliler yaralarını sarmaya çalışıyor.

Tam da bu sırada, tapuda orman olarak kayıtlı Bayraklı İlçesi 2261 ada 59 parselin yaklaşık 360,00 hektarı ve 14,18 hektarlık 37908 ada 2 parselin tamamının evlerini kaybeden vatandaşlarımız için kalıcı konut yapılmak üzere orman dışına çıkarılması için çalışma yapıldığı tespit edilmiştir.

Söz konusu alan; Yamanlar dağından başlayan ve yaklaşık 1.750,00 hektarlık su toplama havzasına sahip Laka Deresi Havzası içinde kalmaktadır. İzmir'de 1995 yılında meydana gelen sel felaketi sonucu yitirdiğimiz 65 vatandaşımızın 58'i Laka Deresi Havzası'ndan gelen sellere kapılarak hayatını kaybetmiştir. Sel felaketinden hemen sonra dönemin orman idaresi yetkililerince yerinde yapılan inceleme sonucunda büyük felaketin yaşandığı Laka Deresi Havzası'nda yüzeysel akışın bertaraf edilmesi için hemen çalışmalara başlanmasına karar verilmiş ve erozyon kontrolü yapılması planlanan toplam 1.326,53 hektarlık hazine arazisi Orman Genel Müdürlüğü'ne tahsis edilerek orman rejimi içine alınmıştır. Çalışmalar İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin katkısıyla dönemin Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü'nce yürütülmüştür. Yapılan binlerce km. teras, yüzlerce m³ kuru duvar eşik, harçlı duvar ve tersip bendi gibi erozyon kontrolü düzenlemeleriyle, dikilen yüz binlerce fidan sayesinde yüzeysel akış kontrol altına alınmış ve olası sel felaketlerinin önüne geçilmiştir.

Ancak akla ve bilime göre yapılmış başarılı uygulama sahasında aradan geçen zamanla felaket unutulmuş sahanın yaklaşık 74,00 hektarlık bölümü 2010 yılında şehir hastanesi yapılmak üzere sağlık bakanlığına tahsis edilmiş ve inşaatı halen devam etmektedir. Bu defa da belirtilen alanın geriye kalan (3.753,604 m²) 375,00 hektarlık bölümü, 6831 sayılı yasanın Ek.16 maddesine göre orman dışına çıkarılarak depremzedelere kalıcı konut yapılmak üzere Toplu Konut İdaresine (TOKİ) devri yapılacaktır.

Bir Felaketten Kaçarken Yeni Bir Felaketin Zemini Oluşturulmamalıdır!

Depremzedelerin daha güvenli bir yerde kalıcı konutlarına bir an önce kavuşturulması gerekmektedir. Ancak; deprem gibi sel baskınının da önemli bir doğal afet olduğu göz ardı edilmemelidir. Ayrıca İzmir merkezinin yeşil alan ve orman bakımından sınırlı olanaklara sahip olduğu bilinen bir gerçektir. Buna karşın; yoğun emek ve milyonlarca lira para harcanarak yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkarılan değer ile İzmir için hayati bir önem kazanan bu orman arazisinin depremzedelerin konut ihtiyacının karşılanması gibi hassas bir gereğe sığınarak yeni bir rant alanı yaratılmasına asla izin verilmemelidir. Sel felaketi de deprem gibi insanları ve yaşam alanlarını tehdit eden önemli bir doğa olayıdır. Bu alandaki erozyon kontrolü çalışmalarının sel önleyici fonksiyonu görmezden gelinerek izin verilecek yapılaşma ile bir felaketin yaralarını sarmaya çalışılırken bir başka felakete zemin hazırlanacaktır.

Deprem Gereğiyle Belirlenen Alan Yürürlükte Bulunan Plan Kararlarına ve Koruma Statülerine Aykırıdır!

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından depremden etkilenen vatandaşların ihtiyacına yönelik olarak

belirlenen rezerv alanı alelacele alınmış bir karar olup, bilimsel dayanaktan yoksun ve yürürlükteki plan kararları ve koruma statülerini hiçe sayan bir işlemdir.

- Söz konusu rezerv alan; Çevre Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylanan İzmir-Manisa 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında “Bölge Parkı/Kentsel Yeşil Alan” ve “Orman Alanı” kullanım kararında kalmakla birlikte, alanın bir kısmında “Doğal Sit Alanı” sınırının yer aldığı,
- İzmir Büyükşehir Belediye Meclisinin 12.09.2012 tarih ve 05.843 sayılı kararıyla uygun görülerek onaylanan 1/25000 ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Çevre Düzeni Planında söz konusu alanın “Orman Alanı”, “Günübirlik Tesis Alanı” ve Ağaçlık Karakteri Korunacak Alan” kullanım kararlarında kalmakla birlikte, alanın bir kısmında “Doğal Sit Alanı” sınırının yer aldığı,
- Büyükşehir Belediye Meclisinin 12.03.2007 tarih ve 224 sayılı kararıyla uygun görülerek onaylanan 389 hektarlık alanda sit bütününde hazırlanan Karşıyaka Atatürk Ormanı 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planında bahse konu alanın bir kısmının “Orman Alanı” ve Günübirlik Tesis Alanı” kullanım kararında yer aldığı,
- Karşıyaka Belediye Meclisi’nin 05.07.2007 tarih ve 10/125 sayılı kararı, İzmir Büyükşehir Belediye Meclisi’nin 18.04.2008 tarih ve 01.1230 sayılı kararıyla uygun görülerek onaylanan 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planında söz konusu alanın bir kısmının, “Orman Alanı ve Günübirlik Tesis Alanı” olarak yer aldığı tespit edilmiştir.

Yürürlükte bulunan plan kararları, koruma statüleri ve alana dikilerek yetiştirilmiş ağaç dokusu düşünüldüğünde, bahse konu alanın imara açılması durumunda geri dönülmesi mümkün olmayan zararlara neden olacağı açıktır... Öte yandan depremden etkilenen vatandaşların konut ihtiyacını, imar mevzuatına uygun olarak ilgili idarelerce onanmış ve henüz yapılaşma gerçekleşmeyen alanlarda karşılanmasının şehircilik ilkeleri, planlama esasları ve kamu yararı açısından uygun olacağı düşünülmektedir.

Rezerv Alanının Belirlenmesi Süreci Bilimsel Açıdan Tartışmalıdır!

Belirlenen rezerv alan ile birlikte Bayraklı ’da yıkımın gerçekleştiği alanda da inşaat faaliyetlerine hızlıca başlanacağı kamuoyuna açıklandı. Bu kararların alelacele verilmesi yeterli analiz ve çalışmaların yapıp yapılmadığı konusunda ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. Aşağıda yer alan soruların ilgili kurumlar tarafından açık ve şeffaf bir şekilde yanıtlanması gerekmektedir.

- Kentsel alan içerisinde rezerv alan/alanlar olarak belirlenebilecek kamu mülkiyetindeki alanlar olup olmadığı konusunda bir araştırma yapıldı mı?
- Alternatif alan araştırması yapıldı ise yukarıda bahsedilen kaygıları oluşturan nedenler varken rezerv alan hangi kriterlere göre tercih edildi?
- Belirlenen bölgede 5 kat yüksekliğinde konutlar yapılacağından bahsediliyor. Kat yüksekliğine jeolojik etütler sonucunda mı karar verildi? Ortada bir jeolojik etüt raporu var mı?
- Yıkım olan bölgenin jeolojik etüdü olmamasına rağmen hangi çalışmaya istinaden yeniden bina yapılması öngörülmektedir?

Ortada bu sorular dururken yeni felaketlere neden olacak kararlar verilmemelidir.

Konut Stoku Fazla Olan Kentte Deprem Bahanesiyle Yeni Konut Alanlarının Oluşturulması Kabul Edilemez!

Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) 2018 yılı verilerine göre İzmir’de toplam bağımsız konut birim sayısı 2.168.651 adettir. Aynı yılın verilerine göre İzmir İl nüfusu 4.280.000 kişidir. İzmir İli ortalama hane halkı büyüklüğünün 3 kişi olduğu dikkate alındığında (3x 2.168.651) yaklaşık 6.500.000 kişiye

yetecek kadar bağımsız birimin bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu rakam, 2018 nüfus verileri ile karşılaştırıldığında yaklaşık 2.220.000 kişiye yetecek konut olduğu, yaklaşık olarak 740.000 adet bağımsız konut biriminin fazla olduğu görülmektedir. Fazla olan bağımsız birimlerin bir kısmının ikincil konut (yazlık) olduğu düşünülse dahi bu varsayım, İzmir’de konut fazlası olduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Son yıllarda İzmir’deki inşaat hareketliliği dikkate alındığında bu farkın daha fazla açıldığı düşünülmektedir. Söz konusu veriler dikkate alındığında, İzmir’de depremde etkilenen vatandaşların ihtiyacını fazlasıyla karşılayacak konut bulunmaktadır. Böyle bir araştırma yapılmadan korunması gereken alanların deprem bahanesiyle imara açılması kabul edilemez!

Yıllardır TOKİ ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı aracılığıyla kent merkezlerinde yer alan kamu mülkiyetindeki araziler satılmaktadır. Kentsel alanlarda arazi stoku yapmayan merkezi idare afet ve acil durumlarda ne yazık ki gözünü yerleşim için uygunluğu tartışmalı alanlara dikmektedir.

Sonuç olarak; depremedeler için seçilen “konut rezerv alanı” olarak belirlenen ormanlık alan; bölgedeki yağmur sularının yüzeysel akışa geçerek olası bir sel baskınının önlenmesi ve yer altı su rezerv dengesinin sağlanması gibi hidrolojik fonksiyona sahip bir alan olup, yeşil alan bakımından İzmir için yaşamsal öneme sahiptir. Bu alan; 6831 sayılı yasanın ek 16. Maddesine göre “üstün kamu yararı taşımadığı” için orman dışına çıkarılmaz. Yapılacak işlem anayasanın 169. Maddesine (ormanlar daraltılamaz ilkesine) açıkça aykırıdır.

Önerilerimiz:

Kentsel alan içerisinde rezerv alan/alanlar olarak belirlenebilecek ve imar mevzuatı yönünden planlama süreçlerinde herhangi bir sıkıntı olmadan planlanan, kamu mülkiyetindeki alanlar konusunda araştırma yapılarak; ulaşımı, altyapısı hazır olan alanlara öncelik vermek hem kent çeperinde plansız büyümeyi engelleyecek ve kent içinde sağlıklı dönüşümü sağlayacak, hem de kamunun sırtındaki maliyetleri azaltacaktır.

Deprem en çok etki ettiği ve şu anda yıkılan bazı bölgelerinin bakanlık tarafından proje alanı seçildiği Bayraklı bölgesinde zemin etüt çalışmaları yapılarak yeni yapılacak inşaatlara yönelik bütün süreçlerin hiçbir tereddüte yer bırakmaksızın kamuoyuyla paylaşılması gereklidir. Buna göre binaların güçlendirmesi ya da yıkılıp yeniden yapılması konusundaki belirsizlikler giderilmeli, binasını yenilemek isteyenler için destekler sağlanmalıdır.

Bu bölgede yerleşmiş bulunan bütün vatandaşların (mülkiyet sahibi olup olmadığı fark etmeksizin) herhangi bir hak kaybı yaşamadan yeni konutlara yerleştirilmeleri için özen gösterilmeli, her türlü hukuki destek sağlanmalıdır.

Kamuoyunun bilgisine sunarız.

Saygılarımızla.

TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu